

نعمت های خدا

جلسه اول : هفته اول آبان ماه

- ۱- تصویرخوانی
- ۲- شعر (نعمت های خدا)
- ۳- پیام قرآنی (الحمد لله)

جلسه دوم : هفته دوم آبان ماه

- ۱- سورة کوثر (الوحه ۲)
- ۲- شعر سورة کوثر

جلسه سوم : هفته سوم آبان ماه

- ۱- تمرین سورة کوثر
- ۲- فعالیت یادگیری (داستان نان)

جلسه چهارم : هفته چهارم آبان ماه

- ۱- پیام قرآنی (شکر الهی)
- ۲- فعالیت یادگیری (گفت و گو)

نعمت‌های خدا

اهداف

- ۱- آشنایی با پدیده‌های طبیعی به عنوان نعمت‌های خدای مهربان
- ۲- آشنایی با ادب تشکر از خدا به خاطر نعمت‌های او
- ۳- توانایی خواندن سوره کوثر به صورت دسته‌جمعی
- ۴- آشنایی با حضرت زهرا (س) به عنوان نعمت بزرگ خدا به پیامبر اسلام (ص)
- ۵- آشنایی با نعمت نان، تشکر از تولیدکنندگان آن و پرهیز از اسراف آن
- ۶- آشنایی با نعمت آب و سعی در پاکیزه نگه‌داشتن و مصرف درست آن
- ۷- آشنایی با پیام‌های قرآنی درباره تشکر نعمت‌های خدا و معنای کلمات ساده آن
- ۸- تقویت علاقه به شنیدن و خواندن روزانه قرآن کریم

مواد و رسانه‌ها

کتاب درسی، نوار یاسی دی آموزشی و کتاب راهنمای معلم

راهنمادهای روش‌های یاددهی - یادگیری

تصویرخوانی، پرسش و پاسخ، گوش دادن، همیاری و مشارکت، بحث و گفت‌وگو

چارچوب آموزش در هر جلسه

هفته اول آبان ماه

الف) تصویرخوانی با موضوع «نعمت‌های خدا»

مراحل آموزش

- ۱- معرفی و بیان موضوع درس توسط آموزگار
 - ۲- گفت‌وگوی دانش‌آموزان درباره تصویر اول درس در گروه‌های ۲ یا ۳ نفره
 - ۳- هر گروه از دانش‌آموزان نظر خود را درباره تصویر درس برای کلاس بیان می‌کند.
- در صورتی که در بیان دانش‌آموزان درباره تصویر درس، به موضوع درس یعنی نعمت‌های خدا اشاره نشود، آموزگار با طرح پرسش‌هایی مانند اینکه چه کسی خورشید و گیاهان را برای ما آفریده است، اینها چه فایده‌ای برای ما دارد، دانش‌آموزان را به‌سوی درک بیشتر موضوع درس هدایت می‌کند.
- نکته:** سعی شود اغلب دانش‌آموزان در بحث، شرکت فعال داشته باشند.

ب) شعر «نعمت‌های خدا»

مراحل آموزش

- ۱- پخش شعر «نعمت‌های خدا» از طریق نوار صوتی و گوش کردن معلم و دانش‌آموزان به آن
 - ۲- پخش مجدد شعر از نوار و هم‌خوانی معلم و دانش‌آموزان با آن
 - ۳- جمع‌خوانی شعر توسط معلم و دانش‌آموزان بدون نوار صوتی
 - ۴- پرسش از دانش‌آموزان درباره آنچه از این شعر فهمیده‌اند. خوب است ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید نعمت‌های خدا را که در این شعر آمده است، نام ببرند. آنگاه از ایشان بخواهید برخی از نعمت‌های دیگر خدا را نیز نام ببرند.
- توجه:** خوب است شعرهای کتاب در زمان مناسب در جلسات دیگر نیز به صورت دسته‌جمعی خوانده شود.

ج) پیام قرآنی «الْحَمْدُ لِلَّهِ»

مراحل آموزش

- ۱- پیام و ترجمه آن از طریق نوار پخش می‌شود و دانش‌آموزان پیام را با کمک نوار و راهنمایی معلم چند بار هم‌خوانی می‌کنند.
- ۲- توجه دادن دانش‌آموزان به معنای کلمه حمد
- ۳- جمع‌خوانی پیام قرآنی توسط معلم و دانش‌آموزان بدون نوار صوتی
- ۴- معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که تصاویر مربوط به پیام قرآنی را کامل و رنگ‌آمیزی کنند.
- ۵- گفت‌وگو درباره سؤالات مربوط به پیام قرآنی و پاسخ به آنها توسط دانش‌آموزان
- ۶- خواندن پیام قرآنی از دانش‌آموزان داوطلب

هفته دوم آبان ماه

د) آموزش سوره کثر و شعر مربوط به آن (زهرای کوثر آمد)

مراحل آموزش

- ۱- معرفی نام سوره و آماده کردن دانش آموزان برای یادگیری آن
- ۲- نصب لوحه سوره کثر در جای مناسب به گونه ای که همه دانش آموزان آن را ببینند.
- ۳- پخش قرائت سوره کثر از طریق ضبط صوت در حالی که معلم با نشان دادن آیات، دانش آموزان را به درست شنیدن و خواندن سوره کثر همراه با نوار صوتی تشویق و راهنمایی می کند.
- تذکر: در کلمه «کثر» دقت شود ترکیب «کو» به «کُو» تبدیل نگردد.
- ۴- پرسش سوره از دانش آموزان داوطلب
- ۵- پخش «شعر» مربوط به سوره کثر از طریق نوار صوتی و گوش کردن معلم و دانش آموزان به آن
- ۶- جمع خوانی شعر توسط معلم و دانش آموزان بدون نوار صوتی
- ۷- از دانش آموزان بخواهید که نام مناسبی برای شعر انتخاب کنند.
- ۸- دانش آموزان را به حفظ سوره کثر و شعر آن تشویق کنید.

هفته سوم آبان ماه

ه) فعالیت‌های یادگیری

- ۱- تمرین و یادآوری سوره کوثر حتی الامکان با استفاده از لوحه و نوار آموزشی
- ۲- معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد که به صورت انفرادی به تصاویر مربوط به داستان نان از راست به چپ و از بالا به پایین با دقت نگاه کنند و داستانی برای آن بسازند.
- ۳- دانش‌آموزان ابتدا در گروه‌های ۲ یا ۳ نفره داستان تولید نان را برای دوستان خود و سپس برای کلاس بیان می‌کنند.
- ۴- در صورت نیاز، معلم با پرسش و پاسخ، توجه دانش‌آموزان را به نکات و مسائل زیر جلب می‌کند:
 - چه کسانی زحمت می‌کشند تا نان تولید شود و به دست ما برسد؟
 - نان یکی از نعمت‌های خداست.
 - در مصرف نان و نگهداری آن باید صرفه‌جویی و دقت کنیم.

هفته چهارم آبان ماه

و) پیام قرآنی «وَالشُّكْرُ لِلَّهِ»

مراحل آموزش

- ۱- پیام و ترجمه آن از طریق نوار پخش می شود و دانش آموزان با کمک نوار و راهنمایی معلم پیام را چندبار هم خوانی می کنند.
- ۲- معلم از دانش آموزان می خواهد که درباره مفهوم پیام قرآنی و تصویر آن با یکدیگر گفت و گو کنند و نظر خود را برای کلاس بگویند.

۳- پرسش از معنای دو کلمه «نِعْمَة» و «اللَّهُ»

۴- جمع خوانی پیام قرآنی توسط معلم و دانش آموزان بدون نوار صوتی

۵- پرسش پیام قرآنی از دانش آموزان داوطلب

۶- توضیح درباره نعمت

ز) گفت و گو

مراحل آموزش

- ۱- دانش آموزان را به مشاهده تصویر آشبار، تفکر درباره آب راهنمایی کنید.
- ۲- از دانش آموزان بخواهید نام نعمت هایی را که در تصویر می بینند بگویند.
- ۳- وقتی دانش آموزان نام آب را گفتند، از آنان بپرسید اگر این نعمت خدا نبود چه می شد؟
- ۴- از دانش آموزان سؤال کنید که چگونه می توان این نعمت الهی را حفظ و نگهداری کرد؟

دانشتنی‌های معلّم

الف) محتوا و مفهوم کلی سوره کوثر

این سوره، کوتاه‌ترین سوره قرآن کریم است و ویژگی‌های خاص و منحصر به فردی دارد که برخی از آنها عبارت است از :

۱- تنها در این سوره، خداوند بخشش خود را با لفظ «أَعْطَيْنَاكَ» که بیانگر بخشش همراه با تکریم و بزرگداشت پیامبر می‌باشد، بیان کرده است.

۲- الفاظ «أَعْطَيْنَاكَ»، «كَوْثَرَ»، «أَنْحَر»، «شَانِئَكَ» و «أَبْتَر» فقط در این سوره به کار رفته است.

۳- «كَوْثَرَ» یعنی، بسیار زیاد؛ و چون بعد از کلمه «أَعْطَيْنَاكَ» آمده است نشان می‌دهد که آن چیز باید «نعمت و خیر فراوان» باشد. با توجه به آیه آخر این سوره که می‌فرماید دشمن تو بدون نسل خواهد بود فهمیده می‌شود که این خیر کثیر باید مربوط به نسل پیامبر باشد و چون نسل آن حضرت از سوی حضرت فاطمه سلام الله علیها باقی مانده است روشن می‌شود که منظور از کوثر، حضرت زهرا سلام الله علیها است.

۴- این سوره شریف، حاوی خبر غیبی است. از یک سو بیان می‌دارد که نسل پیامبر ادامه خواهد داشت و از سوی دیگر پیش‌بینی می‌کند آن کس که با درگذشت ابراهیم - پسر پیامبر - به پیامبر طعنه زده است که او نسلی نخواهد داشت، خود او بدون نسل خواهد شد که چنین نیز شده است.

ب) ترجمه سوره کوثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إِنَّا* أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

قطعا ما عطا کردیم به تو کوثر را؛

۲- فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ

پس نماز بگزار برای پروردگارت و قربانی کن.

۳- إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

قطعا دشمن تو خودش بدون نسل خواهد بود.

ج) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

* با استفاده از ترجمه آیات درس، معنای صحیح کلمات را علامت بزنید.

۱- إِنَّ □ قطعاً □ از □

۲- نَا □ شما □ ما □

* إِنَّ + نا = إِنَّا، إِنَّا

۳- كَ □	تو □، ت □	م □، من □
۴- فَ □	تا □	پس □
۵- لِ □	برای □	از □

* عبارات قرآنی زیر را به کمک تمرین بالا و معنای کلمات داده شده، ترجمه کنید.

غَفُورٌ : بسیار آمرزنده کُمْ : شما مِنْ : از، از سوی

۱- إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
... .. است.

۲- اللَّهُ رَبُّنَا وَ رَبُّكُمْ
... .. و است.

۳- أَلْحَقْ مِنْ رَبِّكَ
... .. است.

۴- فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
... .. بر

۵- وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ
... .. و است و

خانه ما

جلسه اول : هفته اول آذر ماه

۱- تصویرخوانی

۲- شعر (خانه ما)

جلسه دوم : هفته دوم آذر ماه

۱- سورة عصر (الوحه ۳)

۲- شعر سورة عصر

جلسه سوم : هفته سوم آذر ماه

۱- تمرین سورة عصر

۲- پیام قرآنی (نیکی به والدین)

۳- فعالیت یادگیری (بازی نمایشی)

جلسه چهارم : هفته چهارم آذر ماه

۱- تمرین سورة عصر

۲- تمرین پیام قرآنی درس

۳- داستان (هدیه پدر بزرگ)

خانه ما

اهداف

- ۱- آشنایی با خانواده و نقش هریک از اعضای آن
- ۲- توانایی خواندن سوره عصر به صورت دسته جمعی
- ۳- آشنایی با مفهوم سوره عصر در قالب شعر
- ۴- آشنایی با پیام قرآنی درس درباره نیکی به پدر و مادر
- ۵- مشارکت در اجرای نمایش به پدر و مادر
- ۶- تقویت انگیزه دانش آموزان به یادگیری قرآن از طریق داستان هدیه پدر بزرگ
- ۷- تقویت حس همکاری، احترام به پدر و مادر و اعضای خانواده و تشکر از آنها
- ۸- تقویت علاقه به رعایت نظم، وقت شناسی، کار و تلاش و بهداشت فردی و محیط خانه
- ۹- تقویت علاقه به شنیدن و خواندن روزانه قرآن کریم

مواد و رسانه ها

کتاب درسی، نوار یا سی دی آموزشی و کتاب راهنمای معلم

راهبردها و روش های یاددهی - یادگیری

تصویرخوانی، پرسش و پاسخ، گوش دادن، همیاری و مشارکت، بحث و گفت و گو

چارچوب آموزش در هر جلسه

هفته اول آذرماه

الف) تصویرخوانی با موضوع «خانه ما»

مراحل آموزش

- ۱- معرفی موضوع درس (خانه ما) توسط معلم
- ۲- گفت و گوی دانش آموزان درباره تصویر به صورت گروهی
- ۳- بیان نظر گروه ها برای کلاس درباره تصویر
- ۴- تکمیل نظرات دانش آموزان توسط معلم در ارتباط با اهداف درس؛ مانند :
 - هرکسی در خانه مشغول یک کار مفید است.
 - اعضای خانواده در انجام کارهای خوب به یکدیگر کمک می کنند.

نکته :

- ۱- سعی شود اغلب دانش آموزان در بحث شرکت فعال داشته باشند.
- ۲- در صورتی که دانش آموزان به اهداف درس اشاره کردند معلم آنها را تشویق می کند و آن اهداف را مورد تأکید قرار می دهد و در غیر این صورت معلم، دانش آموزان را به سمت بیان اهداف درس سوق می دهد.

ب) شعر «خانه ما»

مراحل آموزش

- ۱- پخش شعر «خانه ما» از طریق نوار صوتی و گوش کردن معلّم و دانش‌آموزان به آن
 - ۲- جمع‌خوانی شعر توسط معلّم و دانش‌آموزان
 - ۳- خواندن شعر توسط دانش‌آموزان داوطلب
 - ۴- پرسش و گفت‌وگو درباره مفاهیم و مضامین شعر خانه ما؛ مانند :
- مامان و بابا، گل‌های خوب خانه ما هستند.
- ما فرزند خوب خانه خود هستیم.
- توجه :** شعرهای کتاب در زمان‌های خالی سایر دروس نیز به صورت خواندن دسته‌جمعی تمرین می‌شود.

هفته دوم آذرماه

ج) آموزش سورة عصر و شعر مربوط به آن

مراحل آموزش

- سوره و شعر آن به روش دروس قبل تدریس و تمرین می‌شود. به مضامین شعر مانند کار و تلاش، سحرخیزی، نظم و ترتیب و... توجه شود.
- در آموزش این سوره علاوه بر آنچه در بخش کلیات و آموزش سورة توحید گفته شده است، رعایت نکات زیر نیز ضروری است :
- ۱- بعضی از دانش‌آموزان «إِلَّا الَّذِينَ» را «إِنَّ الَّذِينَ» می‌خوانند. معلّم محترم، تلفظ کلمه «إِلَّا» را با تأکید بیشتر و نشان دادن حالت زبان و دهان، به دانش‌آموزان می‌آموزد.
 - ۲- در تلفظ عبارت «وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ» اتصال صدای «لُ» به «ص» مورد توجه و تأکید قرار گیرد.
 - ۳- در کلمه «تَوَاصَوْا» دقت شود که ترکیب «صَو» مانند نوار تلفظ شده تا به «صُو» تبدیل نشود.
- خوب است معلّم حفظ سوره عصر را به دانش‌آموزان توصیه کند.

هفته سوم آذرماه

د) پیام قرآنی «وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا»

مراحل آموزش

- ۱- معلم قبل از آموزش پیام قرآنی، لوحهٔ سورةٔ عصر را نصب کرده و با استفاده از نوار آموزشی آن را با بچه‌ها تمرین می‌کند.
- ۲- پیام قرآنی درس، به روش دروس قبلی تدریس می‌شود.
- ۳- توجه دادن دانش‌آموزان به معنای دو کلمهٔ «والدین» و «احسان»
انتظار می‌رود دانش‌آموزان به مصادیقی مانند گوش کردن به سخنان پدر و مادر، همکاری با اعضای خانواده، تشکر از والدین و احترام به آنها اشاره کنند.

ه) فعالیت‌های یادگیری

- ۱- معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد ابتدا به تصویر خوب نگاه کنند.
- ۲- دانش‌آموزان موضوع تصویر را با خلاقیت خود نمایش می‌دهند.
- ۳- از آنان خواسته می‌شود نظرات خود را برای هم کلاسان خود بازگو کنند.
- ۴- معلم با پرسش و پاسخ، توجه دانش‌آموزان را به اهداف درس هدایت می‌کند.

هفته چهارم آذرماه

و) داستان «هدیه پدر بزرگ»

مراحل آموزش

۱- معلم قبل از گفتن داستان هدیه پدر بزرگ، لوحه سوره عصر را نصب کرده و سوره را با دانش آموزان تمرین می کنند.

۲- تمرین پیام قرآنی جلسه قبل

۳- معلم از دانش آموزان می خواهد به صورت گروهی برای تصاویر «هدیه پدر بزرگ» داستانی بسازند.

۴- دانش آموز داستان خود را برای کلاس تعریف می کند.

۵- معلم دانش آموزان را راهنمایی می کند تا اهداف مورد نظر را بیان کنند.

همان طور که می دانید این تصاویر، پدر بزرگی را نشان می دهد که نوه های خود را به خاطر آموختن سوره هایی از قرآن کریم مورد تشویق قرار داده است. بهتر است در جلساتی که اولیای مدرسه با والدین دانش آموزان برگزار می کنند، این گونه موارد برای آنها تذکر و توضیح داده شود که اولیای دانش آموزان کودکان خود را برای آموختن قرآن تشویق کنند. همان طور که در درس قبل تذکر داده شد، معلم می تواند برخی موارد مفید و جانبی را که توسط دانش آموزان درباره این تصاویر گفته می شود یا به نظر خود او می رسد، به اختصار برای آنها توضیح دهد؛ مانند: احترام به بزرگ ترها، تشکر از آنها به خاطر جایزه و هدیه ای که به ما می دهند و ...

الف) محتوا و مفهوم کلی سوره عصر

این سوره به دو موضوع مهم اشاره دارد :

۱- عمر انسان به عنوان یک سرمایه، لحظه به لحظه از دست می‌رود؛ از این رو، آدمی در زیان و ضرر است، مگر آن که لحظات عمرش را با ایمان و اعمال صالح ارزش ابدی بخشد.

۲- مؤمنان باید در میان خود، یکدیگر را به ایمان و تقویت عقاید و صبر توصیه کنند و معرفت خود را قوت بخشند.

این سوره در اختصار و زیبایی، به طور کامل، حیات و تاریخ بشری را به تصویر کشیده است. رستگاری انسان‌ها جز با ایمان به خدا، دعوت پیامبران و آخرت و انجام اعمال صالح به دست نخواهد آمد. دستیابی به این رستگاری، نیازمند سفارش دائمی مؤمنان به یکدیگر برای پیمودن راه حق و صبر و پایداری در رسیدن به آرمان‌های الهی است.

ب) ترجمه سوره عصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- وَالْعَصْرِ

سوگند به عصر

۲- إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ

قطعاً انسان در زیان است.

۳- إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا

مگر آنان که ایمان آوردند

وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

و کارهای خوب انجام دادند

و تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ

و یکدیگر را سفارش کردند به راستی و درستی

و تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

و یکدیگر را سفارش کردند به شکیبایی و پایداری

ج) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

* با استفاده از ترجمه آیات درس، معنای صحیح کلمات را علامت بزنید.

۱- فی	☐ در	☐ از
۲- الَّذِينَ	☐ کسی که	☐ کسانی که
۳- آمَنُوا	☐ ایمان آوردند	☐ ایمان بیاورید
۴- عَمِلُوا	☐ انجام می‌دهند	☐ انجام دادند

- ۵- صَالِحَات □ کار خوب □ کارهای خوب
 ۶- حَق □ راستی و درستی □ شکیبایی و پایداری
 ۷- صَبْر □ شکیبایی و پایداری □ راستی و درستی

* عبارات قرآنی زیر را به کمک تمرین بالا و معنای کلمات داده شده، ترجمه کنید.

وَعْدَ : وعده وَلِيٍّ : سرپرست، دوست سَمَآوَاتِ : آسمان‌ها
 اَرْضَ : زمین جَنَّةَ : بهشت

۱- إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
 قطعاً است.

۲- اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا
 است که ...

۳- وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ
 و است ... و

۴- وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
 و آفرید ... و ... را

۵- وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ
 و ... و ... ایشان اهل ... هستند.

قرآن بخوانیم

جلسه اول : هفته اول دی ماه

- ۱- تصویرخوانی
- ۲- شعر (آرزوی من)
- ۳- قرآن بخوانیم (لوحه‌های ۴ و ۵)

جلسه دوم : هفته دوم دی ماه

- ۱- قرآن بخوانیم (لوحه‌های ۶ و ۷)
- ۲- سورة ناس (لوحه ۸)
- ۳- شعر سورة ناس

جلسه سوم : هفته سوم دی ماه

- ۱- تمرین سورة ناس
- ۲- داستان (مهربان‌ترین معلم)
- ۳- قرآن بخوانیم (لوحه‌های ۹ و ۱۰)

جلسه چهارم : هفته چهارم دی ماه

- ۱- قرآن بخوانیم (لوحه‌های ۱۱ و ۱۲)
- ۲- داستان (هدیه بالارزش)

قرآن بخوانیم

اهداف

- ۱- ایجاد فضای جذاب برای تقویت انگیزه و علاقه به یادگیری قرآن و روخوانی آن
- ۲- توانایی ترکیب حروف و حرکات و خواندن برخی کلمات ساده قرآنی به صورت بخش‌بخش
- ۳- تقویت علاقه به شنیدن آیات سوره ناس از نوار آموزشی
- ۴- توانایی خواندن سوره ناس به صورت دسته‌جمعی
- ۵- آشنایی با خاندان پاک پیامبر اکرم (ص) و اهمیت دادن ایشان به یادگیری قرآن و رفتار ایشان با یکدیگر و با دیگران
- ۶- آشنایی با مفاهیم کلی سوره ناس و شعر آن مانند محبت خدا به انسان و کمک و یاری گرفتن از او برای انجام کارهای خوب و دوری از کارهای زشت و بد
- ۷- آشنایی با قرآن به عنوان کلام و سخن خدا
- ۸- تقویت علاقه به دعا کردن و سخن گفتن با خدا
- ۹- تقویت علاقه به خواندن روزانه قرآن کریم

مواد و رسانه‌ها

کتاب درسی، نوار یا سی‌دی آموزشی و کتاب راهنمای معلم

راهنم‌ها و روش‌های یاددهی — یادگیری

تصویرخوانی، پرسش و پاسخ، گوش دادن، همیاری و مشارکت، بحث و گفت‌وگو

فرایند یاددهی — یادگیری در هر جلسه

هفته اول دی ماه

توصیه می‌شود آموخته‌های درس قبلی مانند جمع‌خوانی سوره عصر و دو پیام قرآنی آن حداکثر به مدت ۵ دقیقه یادآوری شود.

۱- تصویرخوانی

اولین تصویر، یک کلاس درس آموزش قرآن را نشان می‌دهد. مانند دروس قبل ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید پس از دقت در تصویر درباره آن با دوستان هم گروه خود گفت‌وگو کرده و آنگاه نظر خود را برای کلاس بگویند. در گفت‌وگوی کلاسی به عناصری چون قرآن کریم، رحل، تابلوی بسم‌الله الرحمن الرحیم، نقشه ایران، لوحه آموزش قرآن و ضبط صوت بیشتر توجه شود.

۲- شنیدن و خواندن شعر «آرزوی من»

از دانش‌آموزان بخواهید که کتاب خود را باز کنند و پس از دیدن تصویر مربوط به این شعر و گفت‌وگوی کوتاهی درباره تصویر، شعر را از نوای آنها پخش کنید. ابتدا یک بار کاملاً همه به شعر گوش می‌دهند و بار دوم، مجدداً شعر را پخش کنید و این بار از دانش‌آموزان بخواهید که همه با هم، همراه با نوای شعر را بخوانند؛ شما نیز آنها را همراهی کنید. در صورت نیاز و یا تشخیص خودتان و همچنین در صورتی که پخش صوت یا نوای مربوط را در اختیار ندارید، می‌توانید خودتان همراه با دانش‌آموزان چندبار شعر را بخوانید.

پس از خواندن شعر به روش پرسش و پاسخ، نظر دانش‌آموزان را درباره آنچه در شعر آمده است، جویا شوید. ایشان هرچه از شعر درک کرده باشند، می‌گویند. پاسخ‌های آنان را در صورت نیاز کامل کنید و یا با پرسش‌های هدایت‌گر آنها را به نکات مهم‌تر شعر توجه دهید. برخی از این نکات که در واقع از اهداف ضمنی آموزش این درس نیز می‌باشد به شرح زیر است:

— پدر قرآن می‌خواند (نقش الگویی خانواده)

– قرآن قصه‌های زیبا دارد.

– قرآن حرف خدای مهربان است.

– دوست داشتن قرآن و همیشه با آن بودن؛ همیشه با قرآن بودن را برای آنها توضیح دهید و مثلاً بگویید می‌توانیم هر روز آنچه تاکنون از سوره‌ها و پیام‌های قرآنی آموخته‌ایم در خانه، در راه خانه و مدرسه، زنگ‌های تفریح پیش خودمان یا همراه دوستانمان باهم آنها را بخوانیم تا به تدریج آنها را حفظ شویم.

۳- آغاز آموزش لوحه‌های روخوانی

در این ساعت، اولین جلسه آموزش روخوانی انجام می‌شود؛ از این رو اهمیت زیادی دارد. قبل از کلاس، یک بار دیگر، روش صحیح اشاره به بخش‌های کلمات را که در مقدمه کتاب دانش‌آموزان و همچنین بخش کلیات همین کتاب آمده، مرور کنید. لوحه‌ای را که مطابق لوحه ۴ کتاب دانش‌آموزان است، از قبل آماده کنید و آن را مقابل دید دانش‌آموزان در محل مناسبی روی تخته نصب کنید یا به صورت منشور، روی میز معلم قرار دهید. دانش‌آموزان در دروس فارسی با هفت حرف و سه حرکت این لوحه آشنا شده‌اند و می‌توانند به راحتی با اشاره شما این حروف را با حرکات ترکیب کرده و به صورت دسته‌جمعی بخوانند. همان‌طور که می‌دانید در بخش‌های دارای حرکت کوتاه، فقط به حرکت، اشاره می‌کنید تا مثلاً دانش‌آموزان همه با هم به صورت دسته‌جمعی بخوانند «بَ» و در حرکات کشیده، از حرف به صدا (حرکت) اشاره می‌کنید تا همه با هم بگویند «با» یا «سو». این کار را با آرامش در مورد همه ترکیب‌های این جدول انجام می‌دهید.

چند تذکر مهم :

۱- از دانش‌آموزان بخواهید همراه با اشاره شما بخوانند و جلو و عقب نیفتند.

۲- هنگام اشاره کردن اولاً خودتان نخوانید ثانیاً به گونه‌ای بایستید که بتوانید هم به لوحه اشاره کنید و هم بتوانید بر مشارکت همه دانش‌آموزان در خواندن لوحه نظارت کنید. پس از یکی دو بار اشاره کردن به ترکیب‌های جدول و خواندن دسته‌جمعی می‌توانید به برخی از ترکیب‌ها اشاره کنید و از دانش‌آموزان داوطلب بخواهید آنها را به صورت انفرادی بخوانند.

اکنون به آموزش روخوانی کلمات لوحه ۵ پردازید. در این لوحه، نُه کلمه قرآنی که از بخش‌های دارای صدای کوتاه «ت» و صدای کشیده «ا» ترکیب شده، آمده است. به روش صحیح به بخش‌های کلمات اشاره کنید، به هیچ‌وجه کلمات را خودتان نمی‌خوانید و از دانش‌آموزان می‌خواهید مانند لوحه قبل، چندبار کلمات را ابتدا به صورت دسته‌جمعی و سپس افراد، با اشاره شما بخش‌بخش بخوانند. پس از تدریس و تمرین لوحه، از دانش‌آموزان بخواهید کتاب خود را باز کنند و افراد داوطلب ترکیب‌های لوحه ۴ و سپس کلمات لوحه ۵ را، هرکدام یک سطر بخوانند. چه خوب است در این مرحله همه دانش‌آموزان کلاس، حداقل یکی دو کلمه را از روی کتاب خود بخوانند. در همین گام‌های اولیه با دقت و هوشیاری کامل، ضعف‌های احتمالی دانش‌آموزان ضعیف‌تر را تشخیص دهید و سعی کنید با شناسایی مشکل آنها در شناخت حروف، حرکات و یا ترکیب آنها، مشکل را برطرف سازید. این مشکل با توجه به نوع و شدت آن، در زنگ قرآن یا زنگ فارسی باید برطرف شود.

این قسمت از آموزش یعنی روخوانی ترکیب‌ها و کلمات قرآنی هرچند بسیار ساده است اما باید به نحوی تدریس و تمرین شود تا دانش‌آموزان، بتوانند این کلمات را حداقل به صورت بخش‌بخش بخوانند.

۳- در آموزش روخوانی در لوحه‌های نخست، بین هر اشاره با اشاره بعدی، کمی فاصله باشد تا دانش‌آموزان ضعیف‌تر، فرصت تعقیب اشاره‌ها و خواندن حروف و حرکات را داشته باشند.

۴- دانش‌آموزان برای کسب مهارت روخوانی به فرصت کافی نیاز دارند. این فرصت را با توجه به استعدادهای متفاوت آنها در اختیارشان بگذارید و انتظار نداشته باشید که همه در یک زمان به مهارت موردنظر دست یابند.

هفته دوم دی ماه

۱- یادآوری روخوانی لوحه ۵

خوب است قبل از تدریس لوحه ۶ و ۷، دانش آموزان یک بار لوحه ۵ را با اشاره صحیح شما به بخش های کلمات به صورت دسته جمعی بخوانند.

۲- تدریس لوحه ۶ و سپس لوحه ۷

کاملاً به روش تدریس دو لوحه شماره ۴ و ۵ انجام می شود. در اینجا چند تذکر مفید است.

الف) همان طور که ملاحظه می کنید نماد جدید در هر لوحه به رنگ قرمز آمده است، از این رو صدای «ای» در لوحه ۶ به رنگ قرمز است اما در لوحه ۷ به رنگ مشکی و معمولی نوشته شده است. ضمناً برای اشاره به ترکیب هایی مانند «بی» از حرف به مصوت «ی، ی» اشاره کنید.

ب) هنگام اشاره به «آ» می توانید به کلاه آن اشاره ثابت داشته باشید تا دانش آموزان همه با هم بگویند «آ».

ج) پس از چند بار تمرین و تکرار و خواندن دسته جمعی و انفرادی کلمات از روی لوحه ها، از دانش آموزان بخواهید کتاب خود را باز کنند و ابتدا دانش آموزان داوطلب و سپس سایر دانش آموزان، هر کدام حداقل دو یا سه کلمه را از روی کتاب خود به صورت بخش بخش بخوانند.

د) اگر دانش آموزی در خواندن کلمه ای مشکل داشت، توجه کلاس را به لوحه جلب کنید و مجدداً به شیوه صحیح به بخش های همان کلمه اشاره کنید و از کلاس بخواهید همه با هم به صورت دسته جمعی آن کلمه را بخش بخش بخوانند، سپس از دانش آموزی که مشکل داشته است بخواهید در حالی که به بخش های کلمه اشاره می کنید، آن کلمه را بخش بخش بخواند.

هـ) خوب است پس از تدریس و تمرین لوحه، در صورتی که در آن لوحه برخی از کلمات قرآنی که در فارسی نیز به کار می‌رود، از دانش‌آموزان بخواهید این کلمات را شناسایی کرده و بیان کنند مانند «آدم» و «نور».

۳- تدریس سوره ناس و شعر آن

این سوره و شعر آن کاملاً به روش سوره‌های قبلی (توحید، کوثر و عصر) تدریس و تمرین می‌شود. قابل ذکر است که پس از پخش شعر با پرسش و پاسخ توجه دانش‌آموزان را به مفاهیم مهم شعر مانند درخواست از خدا برای انجام کارهای خوب، خدا یار و نگه‌دار ماست و نیز کمک از خدا برای دوری از انجام کارهای بد و شر شیطان، جلب کنید.

هفته سوم دی ماه

۱- یادآوری و پرسش

جلسه درس را با گفت‌وگو با دانش‌آموزان و اینکه آیا در هفته قبل هر روز مقداری قرآن خوانده‌اند و درس جلسه قبل را برای خانواده خود تعریف و تمرین کرده‌اند، آغاز کنید. آنگاه در حالی که لوحه سوره ناس را نصب کرده‌اید و قرائت آن را از نوار پخش می‌کنید، از دانش‌آموزان بخواهید این سوره را به صورت دسته جمعی و نیز انفرادی بخوانند. خوب است حداقل یک بار شعر سوره را نیز همه با هم به صورت دسته جمعی بخوانید هم چنین به عنوان تمرین و یادآوری از ایشان بخواهید کتاب خود را باز کنند و هر دانش‌آموز یکی دو کلمه از کلمات لوحه ۷ را بخواند. یادآوری مطالب جلسه قبل می‌تواند تا حدود ۱۰ دقیقه زمان آغاز کلاس را به خود اختصاص دهد. این یادآوری، هم تمرین و هم ارزش‌یابی از توانایی دانش‌آموزان محسوب می‌شود و معلم باید با تشخیص نقاط ضعف دانش‌آموزان در رفع آنها بکوشد.

۲- تصویرخوانی و بیان داستان «مهربان‌ترین معلم»

از دانش‌آموزان بخواهید با دقت در تصویر مربوط به این داستان هرچه از آن متوجه می‌شوند و یا حدس می‌زنند ابتدا برای دوستان هم گروه خود و سپس برای کلاس بگویند. در زمان مناسب، حدیثی را که از حضرت فاطمه سلام الله علیها در زیر تصویر نوشته شده است، در قالب داستان زیر، به زبان کودکان، برای دانش‌آموزان تعریف کنید.

حسن و حسین در اتاق مشغول بازی هستند و حضرت علی به همسر خود حضرت فاطمه در انجام کارهای خانه کمک می‌کند. صدای در به گوش می‌رسد. بچه‌ها با خوشحالی به طرف در حیاط می‌دوند و از پشت در صدا می‌زنند شما چه کسی هستید؟ پدر بزرگ با لبخند می‌گوید: سلام بچه‌ها من هستم پدر بزرگ شما بچه‌ها با خوشحالی و لبخند در را باز می‌کنند و به پدر بزرگ سلام می‌کنند. حضرت محمد در حالی که آن دو را در بغل گرفته و صورت آنها را می‌بوسد به سوی اتاق حرکت می‌کند. در این هنگام حضرت علی و حضرت فاطمه نیز به سوی پیامبر خدا می‌آیند و به او سلام می‌کنند و او را به داخل خانه دعوت می‌کنند. پیامبر هم جواب سلام آنها را می‌دهد و با کودکان داخل خانه می‌شود. پدر بزرگ در حالی که حسن و حسین را روی زانوی خود می‌نشانند از آنها می‌پرسد که بچه‌ها دوست دارید الآن به شما سوره‌ای از قرآن را بیاموزم آنها با خوشحالی می‌گویند بله دوست داریم.

آنگاه پیامبر یکی از سوره‌های زیبای قرآن را برای آنها می‌خواند و از آنها می‌خواهد که آیات آن سوره را با او تکرار کنند. حضرت علی و فاطمه با لبخند و شادی به این منظره زیبا نگاه می‌کنند و خدا را به خاطر داشتن چنین فرزندان خوبی شکر می‌کنند و از معلم مهربان آنها نیز تشکر می‌کنند.

تصویر و حدیث آن مشخص می‌کند فردی که روی نیمکت نشسته است پیامبر اکرم صلی‌الله علیه و آله و دو کودک، حضرت امام حسن و حضرت امام حسین سلام‌الله علیهما، بانوی ایستاده حضرت فاطمه سلام‌الله علیها و شخص ایستاده دیگر، حضرت علی علیه‌السلام هستند.

۳- تدریس و تمرین لوحه‌های ۹ و ۱۰

کاملاً به روش تدریس لوحه‌های قبل، لوحه مربوط به ترکیب‌ها و کلمات این دو لوحه را نصب کرده و آنها را تدریس و چندین بار تمرین کنید. در تدریس لوحه‌های روخوانی به مطالب و تذکرات بیان شده در بخش کلیات و مطالب جلسات قبل به خوبی توجه کرده و آنها را عمل کنید.

در پایان این بخش از دانش‌آموزان بخواهید کتاب خود را باز کرده و هر کدام یکی دو ترکیب یا کلمه از این لوحه‌ها را از روی کتاب بخوانند.

در آخر جلسه نیز از ایشان بخواهید که در خانه، داستان «مهربان‌ترین معلم» را برای اعضای خانواده خود تعریف کرده و کلمات لوحه‌ها را تا هفته آینده، هر روز، یکی دو بار برای آنها بخوانند.

هفته چهارم دی ماه

۱- یادآوری و پرسش

مانند جلسات قبل با گفت‌وگوی با دانش‌آموزان، فعالیت آنها در خانه را در ارتباط با درس قرآن جویا شوید و تذکرات لازم را بیان کنید. خوب است یکی از دانش‌آموزان موضوع و داستان «مهربان‌ترین معلم» را خیلی کوتاه برای کلاس بازگو کنند و نیز چند دانش‌آموز هر کدام یک یا دو کلمه از روی لوحه ۱۰ را از روی کتاب بخوانند. همان‌طور که می‌دانید خواندن کلمات به صورت بخش‌بخش کفایت می‌کند و در این مرحله روان‌خوانی کلمات موردانتظار نیست. در صورتی که دانش‌آموزی کلمه‌ای را غلط بخواند، معلم ابتدا او را تشویق می‌کند و سپس از او می‌خواهد که با آرامش و دقت در حرکات، آن کلمه را تکرار کند. در صورت تکرار اشتباه، معلم با اشاره صحیح به بخش‌های کلمه آن دانش‌آموز را هدایت می‌کند. برای آشنایی با شیوه‌های رفع اشکالات روخوانی دانش‌آموزان به بخش کلیات این کتاب مراجعه کنید.

تذکر: ممکن است برخی از دانش‌آموزان کلمات را شمرده یا روان بخوانند در این صورت نیازی نیست که از ایشان خواسته شود که کلمات را بخش‌بخش بخوانند.

۲- تدریس و تمرین لوحه‌های ۱۱ و ۱۲

لوحه مربوط به این ترکیب‌ها و کلمات را نصب کرده و به روش تدریس لوحه‌های روخوانی، آنها را تدریس کنید. دانش‌آموزان با اشاره صحیح شما چندین بار ترکیب‌ها و کلمات را ابتدا به صورت دسته‌جمعی و سپس انفرادی از روی لوحه، بخش‌بخش می‌خوانند.

در قسمت پایانی این فعالیت از ایشان بخواهید که کتاب‌های خود را بازکنند و هر دانش‌آموز چند ترکیب یا کلمه را از روی کتاب بخواند.

۳- تصویرخوانی و بیان داستان «هدیه باارزش»

از دانش‌آموزان بخواهید با دوستان هم‌گروه خود و دقت در چهار تصویر این داستان هرچه به نظرشان می‌آید ابتدا برای یکدیگر و سپس برای کلاس تعریف کنند. همیشه تصویرها از راست به چپ و از بالا به پایین مرتب و مرتبط با یکدیگر هستند. تصویر اول یک کلاس قرآن را نشان می‌دهد که معلم در حال آموزش قرآن به کودکان است. در جمع کودکان یکی از فرزندان حضرت امام حسین علیه‌السلام نیز حضور دارند. تصویر دوم نشانگر حضور ایشان در این کلاس است و تصویر سوم استقبال و خوشحالی کودکان از حضور امام علیه‌السلام در کلاس را نشان می‌دهد، و بالاخره تصویر آخر بیانگر تشکر امام از معلم قرآن کودکان و احساس خشنودی و اهداء هدیه‌ای باارزش به او از سوی امام است.

اجمال داستان هدیه باارزش به این شرح است: امام حسین (ع) تصمیم می‌گیرند به مدرسه فرزند خود سری بزنند و از تلاش‌های معلم او تشکر کنند. به همین خاطر ایشان در یکی از روزها به مدرسه می‌روند در حالی که معلم مشغول درس دادن به کودکان است و شاگردان نیز با علاقه به صحبت‌های معلم گوش می‌دهند. با دیدن امام حسین (ع) همه بچه‌ها خوشحال می‌شوند. امام علیه‌السلام به معلم و شاگردان سلام می‌کند و آنها به ایشان خوش آمد می‌گویند.

فرزند امام حسین به پدر می‌گوید که معلم مهربان‌مان، به ما سوره حمد را یاد داده است. پدر خوشحال می‌شود و از بچه‌ها می‌خواهد که آن سوره را برای او بخوانند. کودکان نیز با خوشحالی آیاتی از سوره حمد را برای ایشان می‌خوانند.

امام حسین (ع) با لبخند رضایتی که بر لب دارند به بچه‌ها نگاه می‌کنند و در حالی که از معلم مهربان تشکر می‌کنند هدیه‌ای را به او می‌دهند. آن معلم هم که امام حسین (ع) را خیلی دوست دارد از ایشان به خاطر آن هدیه باارزش تشکر می‌کند.

دانش‌آموزان دریافت‌های خود را تا آنجا که می‌توانند از این تصاویر بیان می‌کنند و معلم نیز مطالب آنها را کامل می‌کند. در پایان کلاس، تمرین مطالب درس قرآن در خانه و نیز تعریف کردن این داستان را برای اعضای خانواده، به دانش‌آموزان تذکر

دهید.

دانستنی‌های معلّم

همان‌طور که می‌دانید دانش‌آموزان به کمک آنچه در درس فارسی آموخته‌اند، می‌توانند برخی از کلمات قرآنی را بخوانند. پس از لوحهٔ ۴، اولین لوحه‌ای که دارای کلماتی از قرآن است، لوحهٔ ۵ می‌باشد. در این قسمت این کلمات برای شما معنا می‌شود تا اولاً خود شما با معنای آنها آشنا شوید و ثانیاً، اگر دانش‌آموزی از معنای آنها پرسش کرد، پاسخ او روشن باشد. بدیهی است بیان معنای این کلمات در صورتی که از آنها پرسش نشود، برای دانش‌آموزان لازم و مفید نیست.

الف) ترجمهٔ معنای کلمات لوحهٔ ۵ و ۷

أَبَا : پدران	دَنَا : نزدیک شد	سَارَ : حرکت کرد، سیر کرد
أَمَرَ : فرمان داد	أَرَادَ : خواست	أَبَانَا : پدر ما
سَنَّا : درخشندگی	تَابَ : توبه کرد، بازگشت	أَرَادَا : خواستند (آن دو نفر)

أَدَمَ : آدم	آمَنَ : ایمان آورد	أَنَابَ : بازگشت، توبه کرد
نُورَ : نور، روشنایی	أَبَى : پدرم	دینی : دین من
دُونَ : غیر، جز	بَنُونَ : فرزندان	تَتُوبَا : (اگر) توبه کنید، (شما دو نفر)

ب) محتوا و مفهوم سورهٔ ناس

در این سوره، سخن از حفظ ایمان و سلامت دین در پناه خداست. این آیات بیانگر این است که باید از خطر وسوسهٔ تبلیغات سوء، تأثیر تفکرات ضدّ دین و انواع وسوسه‌های درونی و بیرونی که سلامت دین و ایمان را به خطر می‌اندازد، به خدا پناه برد. پناه بردن به خدا فقط به معنای ذکر زبانی آیات سوره نیست بلکه مراد آن است که انسان، فکر و عقیده و عمل خود را از مسیر سهمگین طوفان‌های شیطانی و نفسانی و افکار باطل به دور نگه دارد.

ج) ترجمهٔ سورهٔ ناس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
۱- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

بگو : پناه می‌برم به پروردگار مردم

۲- مَلِكِ النَّاسِ

فرمانروای مردم

۳- إِلَهِ النَّاسِ

خدای مردم

۴- مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

از شرّ و سوسه گر پنهان کار

۵- الَّذِي يُؤْثِرُ فِي صُدُورِ النَّاسِ

کسی که و سوسه می کند در سینه های مردم

۶- مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ

از پریان و آدمیان (و سوسه کنندگانی از جنّ و انس)

د) ترجمه کلمات لوحه ۱۰ و ۱۲

اَرْنِي : به من نشان بده	بَتَيْنَ : فرزندان	اَرُونِي : به من نشان دهید
تَرَانِي : مرا می بینی	شَرِبَ : نوشید	اَيْنَا : پدر ما
شَارِبُونَ : نوشندگان	ماروتَ : نام یک فرشته	اَيَاتِنَا : آیات ما

كِتَابُنَا : کتاب ما	اَسَاوَرَ : دستبند زینتی	اُنَيْبُ : بازگشت و توبه می کنم
كُتِبَ : نوشته شد، واجب شد	اوتينا : به ما داده شد	يُنَادِي : ندا می دهد
يُثِيبُ : بازگشت و توبه می کند	اَتَاكَ : به تو بخشید	سَنَزِيدُ : به زودی می افزایم

هـ) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

* با استفاده از ترجمه آیات درس، معنای صحیح کلمات را علامت بزنید.

۱- اَعُوذُ	☐ پناه می برم	☐ پناه می بریم
۲- نَاسِ	☐ آدمی	☐ مردم
۳- الَّذِي	☐ کسی که، چیزی که	☐ کسانی که
۴- صُدُورِ	☐ سینه ها	☐ پشت ها

* عبارات قرآنی زیر را به کمک تمرین بالا و معنای کلمات داده شده ترجمه کنید.

ذات : درون	عَلِيٍّ، عَلِيٍّ : بر	يَا، يَا أَيُّهَا : ای
قَدْ : قطعاً	رَسُولٍ : پیامبر	عَلِيمٍ : دانا
- ۱- إِنَّهُ، عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
... است به ...

- ۲- إِنَّا * أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ
... نازل کردیم ... را ...

۳- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتَابَ
... است ... نازل کرد ... بنده اش ... را

۴- يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ
... برای تان

۵- وَقُلْ رَبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِيْنَ
... پروردگارا وسوسه های ...

هفته اول بهمن‌ماه

یادآوری ۱

این هفته به یادآوری کلی محتوای دروس نیم‌سال اول اختصاص دارد. در این جلسه مطالب دروس قبل، خلاصه و جمع‌بندی شده است. این فعالیت‌ها موجب تقویت توانایی دانش‌آموزان در یادگیری قرآن، فراهم آوردن فرصت بیشتر تمرین در کلاس درس و نیز تثبیت مطالب دروس قبل می‌شود. فعالیت‌های این دو صفحه، در یک جلسه کامل، توسط دانش‌آموزان و با راهنمایی آموزگار گرامی انجام می‌شود.

فعالیت ۱- سوره‌هایی را که تاکنون آموخته‌اید، در گروه‌های دو یا سه نفره تمرین کنید و برای هم‌کلاسی‌های خود بخوانید. از آغاز سال تاکنون دانش‌آموزان با چهار سوره توحید، کوثر، عصر و ناس آشنا شده‌اند. دانش‌آموزان این سوره‌ها را در گروه‌های دو یا سه نفره تمرین می‌کنند. ابتدا دانش‌آموزان این سوره‌ها را به صورت دسته‌جمعی خوانده و سپس افراد داوطلب، یکی از سوره‌ها را که از حفظ هستند، برابر کلاس می‌خوانند.

فعالیت ۲- کنار جمله‌ای که در اول غذا خوردن می‌گوییم عدد ۱ و کنار جمله‌ای که در آخر غذا خوردن می‌گوییم عدد ۲ بنویسید. این تمرین ضمن آموزش دو ادب از آداب اسلامی مانند گفتن «بسم‌الله» و «الحمدلله» هنگام غذا خوردن، سعی در ایجاد ارتباط بین درس آموزش قرآن و سایر مفاهیم ضمنی از جمله مفهوم ترتیب در درس ریاضی را نیز برعهده دارد. معلمان محترم می‌توانند در سایر دروس نیز زمینه‌های ایجاد و تقویت این نوع موارد را فراهم آورند.

ابتدا این تمرین را برای دانش آموزان توضیح دهید. اگر ایشان می توانند این دو آیه را روخوانی کنند، این کار به همین صورت انجام می شود. در غیر این صورت، کلی خوانی این دو آیه نیز کفایت می کند. دانش آموزان چندین بار همه با هم، این دو آیه را می خوانند و آنگاه از آنان بخواهید فعالیت درخواست شده در تمرین را انجام دهند.

خوب است معلم با پرسش و پاسخ به دانش آموزان بیاموزد که ما در انجام هر کاری «بسم الله» می گوئیم و همیشه برای نعمت و چیزهای خوبی که خدا به ما می دهد «الحمد لله» می گوئیم.

فعالیت ۳- یکی از پیام های قرآنی درس های اول تا چهارم را به صورت گروهی، نمایش دهید.

دانش آموزان از آغاز سال تحصیلی تاکنون با پنج پیام قرآنی آشنا شده اند. چه خوب است ابتدا دانش آموزان پیام های قرآنی را که تاکنون آموخته اند به ترتیب هم خوانی کنند. برخی از کلمات ساده این پیام ها را که برای ایشان معنا شده است، از ایشان سؤال کنید تا یادآوری شود. آنگاه هر گروه با راهنمایی معلم یکی از پیام های قرآنی را برای ارائه به صورت نمایش انتخاب می کنند. در صورت نیاز معلم ضمن راهنمایی بچه ها نقش هایی را برای بچه ها انتخاب می کند و از آنها می خواهد تا مفهوم پیام قرآنی را به صورت نمایش اجرا کنند. این روش، زمینه خوبی را برای تثبیت آموزه های پیام قرآنی، برای دانش آموزان فراهم می آورد.

فعالیت ۴- این عبارات قرآنی را بخش بخش بخوانید.

ابتدا معلم به دانش آموزان فرصت می دهد تا به صورت انفرادی و سپس گروهی کلمات و عبارات قرآنی را بخش بخش بخوانند و سپس تعدادی از آنان با انتخاب معلم، کلمات و عبارات قرآنی را برای سایر دانش آموزان می خوانند.

چند تذکر مهم :

۱- هر دانش آموز که می تواند کلمات قرآنی کتاب را بخش بخش و صحیح بخواند به توانایی لازم در حد قابل قبول دست یافته است؛ اما با توجه به تمرین های انجام شده، بسیاری از دانش آموزان تقریباً از همان اوایل آموزش روخوانی، کلمات و عبارات قرآنی را به صورت

آرام و شمرده - و نه بخش بخش - می خوانند این امر اشکالی ندارد و نیازی نیست که آنها را ملزم کنیم حتماً بخش بخش بخوانند.

۲- از آنجا که آموزش روخوانی از بخش خوانی شروع می شود و صحیح خواندن بخش های کلمات و ترکیب بخش ها با یکدیگر بسیار اهمیت دارد، گاهی برخی معلمان یا برخی از دانش آموزان تصور می کنند که اصلاً باید قرآن را اینگونه خواند. در زمان مناسب باید این موضوع را برای آنان توضیح دهید. مثلاً اگر دانش آموزی کلمه یا عبارتی را آرام و شمرده بخواند - و نه بخش بخش - او را تشویق می کنیم و می گوییم: آفرین بچه ها! شما هم اگر دوست دارید می توانید کلمات را آرام و شمرده بخوانید.

۳- معلم باید از توانایی دانش آموزانی که معمولاً کلماتی و عبارات را آرام و شمرده می خوانند، در صحیح خواندن کلمات و عبارات جدید، هرچند به صورت بخش خوانی مطمئن شود. برای کسب این اطمینان، در صورت نیاز می توان عباراتی از درس های آینده یا بخش «قرآن در تابستان» انتخاب کرد تا این گروه از دانش آموزان آنها را صحیح و به صورت آرام و شمرده یا بخش بخش بخوانند.

فعالیت ۵- با کمک معلم (یا پدر و مادر خود) و با استفاده از مقوّا، مانند شکل یک رحل قرآن درست کنید.

این فعالیت به منظور ایجاد علاقه بیشتر دانش آموزان به یادگیری قرآن و نیز ایجاد ارتباط این درس با درس هنر و ریاضی طراحی شده است.

بهرتر است این نوع فعالیت ها زیر نظر معلم و در کلاس درس انجام گیرد؛ اما معلمان می توانند آن را برای دانش آموزان توضیح دهند تا آنهایی که دوست دارند، این کار را در منزل و به کمک پدر و مادر خود انجام دهند.

تذکر: دانش آموزان را به انجام این کار الزام نکنید زیرا ممکن است لوازم مورد نیاز در همه خانه ها موجود نباشد.

دانستنی های معلم

ترجمة لغات

بارَكَ : خیر و برکت زیاد قرار داد	سَكَنَ : آرام و قرار گرفت	أرونی : به من نشان دهید
وَارِدٌ : داخل	مَسَاكِنَ : خانه ها	رَوَاكِدَ : (کشتی های) ساکن و بی حرکت
۱- یا أَبَانَا : ای پدر ما		
۲- وَ أَرَنَا مَنَاسِكَنَا : و به ما نشان بده آداب دینی ما را		

کودک مسلمان

جلسه اول : هفته دوم بهمن ماه

- ۱- تصویرخوانی
- ۲- شعر (منم بچه مسلمان)
- ۳- پیام قرآنی (نماز)

جلسه دوم : هفته سوم بهمن ماه

- ۱- قرآن بخوانیم (لوحه‌های ۱۳ و ۱۴)
- ۲- سوره حمد (آیات ۱ تا ۴، لوحه ۱۵)
- ۳- شعر سوره حمد

جلسه سوم : هفته چهارم بهمن ماه

- ۱- تمرین سوره حمد (آیات ۱ تا ۴)
- ۲- سوره حمد (آیات ۵ تا ۷، لوحه ۱۵)
- ۳- قرآن بخوانیم (لوحه‌های ۱۶ و ۱۷)

جلسه چهارم : هفته اول اسفند ماه

- ۱- تمرین سوره حمد
- ۲- قرآن بخوانیم (لوحه‌های ۱۸ و ۱۹)
- ۳- پیام قرآنی (پاکیزگی)

کودک مسلمان

اهداف

- ۱- ایجاد فضای جذاب برای تقویت انگیزه و علاقه به یادگیری قرآن و روخوانی آن
- ۲- توانایی خواندن برخی کلمات ساده قرآنی به صورت بخش‌بخش
- ۳- تقویت علاقه به شنیدن آیات سوره حمد از نوار آموزشی
- ۴- علاقه به خواندن سوره حمد به صورت دسته‌جمعی
- ۵- آشنایی با نماز و مسجد و تقویت علاقه دانش‌آموزان به یادگیری نماز
- ۶- آشنایی با پیام قرآنی درباره پاکیزگی و سعی در رعایت آن
- ۷- آشنایی با برخی از آداب و رفتار اسلامی درباره نظم و پاکیزگی
- ۸- تقویت علاقه به خواندن روزانه قرآن کریم

مواد و رسانه‌ها

کتاب درسی، نوار یاسی‌دی آموزشی و کتاب راهنمای معلم

راهبردها و روش‌های یاددهی - یادگیری

تصویرخوانی، پرسش و پاسخ، گوش دادن، همیاری و مشارکت، بحث و گفت‌وگو

هفته دوم بهمن ماه

فرایند یاددهی — یادگیری در هر جلسه

توصیه می‌شود آموخته‌های درس قبل با جمع‌خوانی سوره ناس و دو پیام قرآنی آن حداکثر در ۵ دقیقه یادآوری شود.

۱- تصویرخوانی

اولین تصویر این درس یک کودک را در حال انجام کارهایی مانند بیدار شدن از خواب، شستن دست‌ها، نماز خواندن با پدر و مادر و نیز خواندن قرآن نشان می‌دهد.

در این درس نیز مانند دروس قبل ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید پس از دقت در تصویرها، درباره آنها با دوستان هم‌گروه خود گفت‌وگو کرده و آنگاه نظر خود را برای کلاس بگویند. در این گفت‌وگو به موضوعاتی مانند سحرخیزی، سلام کردن به پدر و مادر، شستن دست و صورت پس از برخاستن از خواب، نماز خواندن، خواندن روزانه قرآن و گفتن «بسم الله الرحمن الرحيم»، توجه لازم صورت پذیرد.

۲- شنیدن و خواندن شعر «منم بچه مسلمان»

از دانش‌آموزان بخواهید که کتاب خود را باز کنند و پس از دیدن تصویر مربوط به این شعر و گفت‌وگوی کوتاهی درباره تصویر، و به خواندن شعر از نوار گوش دهند. ابتدا یک بار کاملاً همه کلاس به شعر گوش می‌دهند و بار دوم، مجدداً شعر را پخش کنید و این بار از دانش‌آموزان بخواهید که همه با هم، همراه با نوار، شعر را بخوانند. خود شما نیز آنها را همراهی کنید. در صورت نیاز و یا تشخیص خودتان و همچنین در صورتی که پخش صوت یا نوار مربوط را در اختیار ندارید، می‌توانید خودتان همراه با دانش‌آموزان چندبار شعر را بخوانید.

پس از خواندن شعر به روش پرسش و پاسخ، نظر دانش آموزان را درباره آنچه در شعر آمده است، جویا شوید. ایشان هرچه از شعر درک کرده باشند، می گویند. پاسخ های آنان را در صورت نیاز کامل کنید و یا با پرسش های هدایت گر، آنها را به نکات مهم تر شعر توجه دهید. برخی از این نکات که در واقع از اهداف ضمنی آموزش این درس نیز می باشد به شرح زیر است :

- ما مسلمان هستیم و به خدای مهربان ایمان داریم.
- کتاب آسمانی ما قرآن است.
- تلاش روزانه خود را با خواندن نماز و شکر نعمت های خدا آغاز می کنیم.

۳- پیام قرآنی «یا بَنِيَّ اَقِمِ الصَّلَاةَ»

مراحل آموزش

- ۱- معلم دانش آموزان را برای شنیدن پیام قرآنی آماده می کند.
- ۲- پیام قرآنی و ترجمه آن از طریق نوار پخش می شود و دانش آموزان با راهنمایی معلم آن را چند بار هم خوانی می کنند.
- ۳- دانش آموزان می آموزند که «صلاة» به معنای نماز است. معلم می تواند از دانش آموزان سؤال کند کلمه «صلاة» را کجا شنیده اید؟ در صورتی که ایشان مثلاً بگویند در اذان، مورد تشویق قرار می گیرند. در غیر این صورت با پرسش و پاسخ و راهنمایی بیشتر به پاسخ درست دست می یابند.
- ۴- معلم از دانش آموزان می خواهد که درباره پیام قرآنی و تصاویر آن با یکدیگر گفت و گو کنند.
- ۵- جمع خوانی پیام قرآنی توسط معلم و دانش آموزان بدون نوار صوتی
- ۶- دانش آموزان داوطلب پیام قرآنی را همراه با معنای آن برای کلاس می خوانند.

هفته سوم بهمن ماه

۱- آموزش لوحه‌های روخوانی

در اولین لوحه این درس دانش‌آموزان می‌آموزند که چگونه حرف ساکن را با حرکت قبل از خودش در یک بخش بخوانند. حرف بی‌حرکت، ساکن است و با حرف متحرک قبل از خودش در یک بخش خوانده می‌شود. برای کسب مهارت در خواندن بخش‌های حرف ساکن مراحل زیر انجام می‌شود:

۱- معلم کلماتی مانند «سَر»، «دِل» و «قُم» را روی تخته می‌نویسد و سپس از دانش‌آموزان می‌خواهد که آنها را بخوانند. آنگاه به حرف «ر» در کلمه «سَر» اشاره می‌کند و می‌پرسد آیا این حرف دارای حرکت است؟ دانش‌آموزان می‌گویند خیر. سپس به همین گونه به کلمات دیگر اشاره می‌کنیم.

آنگاه می‌گوییم روی این حروف که هیچ حرکتی ندارند، یک علامت کوچک به نام علامت «سکون» گذاشته شده است. آنگاه معلم روی تخته کلماتی مانند «لَم»، «مِنْ» و «قُل» را می‌نویسد و از دانش‌آموزان می‌خواهد که آنها را بخوانند. **توجه:** در اشاره به بخش دارای حرف ساکن، از حرکت قبل حتماً به علامت سکون اشاره کنید و نه به حرف ساکن؛ تا دانش‌آموزان با دیدن علامت ساکن را بخوانند.

۲- سپس لوحه‌ای را که مطابق لوحه ۱۳ و ۱۴ کتاب دانش‌آموزان است، از قبل آماده کنید و آن را مقابل دید دانش‌آموزان در محل مناسبی روی تخته نصب کنید یا به صورت منشور روی میز معلم قرار دهید.

۳- معلم بدون آنکه خودش بخواند، از صدای کوتاه به حرف ساکن اشاره می‌کند (اشاره متحرک) و دانش‌آموزان هریک از ترکیب‌ها را ابتدا به صورت دسته‌جمعی و سپس به صورت انفرادی کلمات را از روی لوحه، بخش‌بخش ابتدا به صورت دسته‌جمعی و سپس به صورت انفرادی می‌خوانند. (لوحه ۱۳)

۴- معلم لوحه ۱۴ را مانند لوحه‌های قبل با اشاره به بخش‌های کلمات آموزش می‌دهد و از دانش‌آموزان می‌خواهد که بخوانند.

کسب مهارت در صحیح خواندن بخش‌های دارای ساکن، زمینه درست خواندن بخش‌های دارای تشدید را فراهم می‌آورد.

۵- معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد کتاب خود را باز کنند و حداقل یک بار لوحه‌های ۱۳ و ۱۴ را بخوانند. این قسمت از آموزش هرچند بسیار ساده است اما باید به نحوی تدریس و تمرین شود که حتی الامکان همه دانش‌آموزان، بتوانند این کلمات را حداقل به صورت بخش‌بخش بخوانند.

۲- تدریس سوره حمد

آیات ۱ تا ۴ سوره حمد کاملاً به روش سوره‌های قبلی تدریس می‌شود. تدریس با پخش نوار، اشاره به زیر کلمات همراه با نوار، شنیدن آیات و هم‌خوانی دسته‌جمعی مطابق دستور نوار، خواندن دسته‌جمعی بدون نوار آغاز می‌شود و بالاخره با خواندن ۴ آیه اول سوره حمد به صورت انفرادی توسط افراد داوطلب به پایان می‌رسد.

۳- آموزش شعر سوره حمد

- ۱- این شعر نیز به روش شعرهای دروس قبلی تدریس و تمرین می‌شود.
- ۲- برخی از مفاهیم شعر که می‌توان با پرسش و پاسخ از دانش‌آموزان بیشتر مورد تأکید قرار گیرد به شرح زیر است :
 - همیشه از خدای مهربان به خاطر نعمت‌های او تشکر می‌کنیم.
 - خدا آفریننده آسمان و زمین، ابر و باد، این جهان و آن جهان و همه چیزهاست.
 - از او می‌خواهیم که ما را به راه راست و انجام کارهای درست راهنمایی کند.

هفته چهارم بهمن ماه

۱- یادآوری و پرسش

جلسه درس را با گفت و گوی با دانش آموزان و اینکه آیا در هفته قبل هر روز مقداری قرآن خوانده اند و درس جلسه قبل را برای خانواده خود تعریف و تمرین کرده اند، آغاز کنید. آنگاه در حالی که لوحه سوره حمد را نصب کرده اید و قرائت آیات ۱ تا ۴ آن را از نوار پخش می کنید، از دانش آموزان بخواهید این آیات را به صورت دسته جمعی و نیز انفرادی بخوانند. خوب است حداقل یک بار شعر سوره را نیز همه باهم به صورت دسته جمعی بخوانند.

یادآوری مطالب جلسه قبل می تواند تا حدود ۱۰ دقیقه زمان آغاز کلاس را به خود اختصاص دهد. این یادآوری هم تمرین و هم ارزشیابی از توانایی دانش آموزان محسوب می شود و معلّم باید با تشخیص نقاط ضعف دانش آموزان، در رفع آنها بکوشد.

۲- آموزش آیات ۵ تا ۷ سوره حمد

آیات ۵ تا ۷ سوره حمد کاملاً به روش آیات ۱ تا ۴ این سوره تدریس می شود. تدریس با پخش نوار، اشاره به زیر کلمات همراه با نوار، شنیدن آیات و هم خوانی دسته جمعی مطابق دستور نوار، خواندن دسته جمعی بدون نوار آغاز می شود و بالاخره با خواندن سوره به صورت انفرادی توسط افراد داوطلب به انجام می رسد.

۳- تدریس و تمرین لوحه‌های ۱۶ و ۱۷

تدریس این لوحه‌ها کاملاً به روش تدریس لوحه‌های قبل است. لوحه مربوط به ترکیب‌ها و کلمات این دو لوحه را نصب کرده و آنها را تدریس و چندین بار تمرین کنید. در تدریس لوحه‌های روخوانی به مطالب و تذکرات بیان شده در بخش کلیات کتاب و مطالب جلسات قبل به خوبی توجه کرده و به آنها عمل کنید.

در پایان این بخش از دانش‌آموزان بخواهید کتاب خود را باز کرده و هرکدام یکی دو ترکیب یا کلمه از این لوحه‌ها را از روی کتاب بخوانند.

در آخر جلسه نیز از دانش‌آموزان بخواهید سوره حمد و کلمات لوحه‌ها را تا هفته آینده، هرروز، یکی دو بار برای اعضای خانواده خود بخوانند.

هفته اول اسفند ماه

۱- یادآوری و پرسش

جلسه درس را با گفت‌وگو با دانش‌آموزان و اینکه آیا در هفته قبل هر روز مقداری قرآن خوانده‌اند و درس جلسه قبل را برای خانواده خود تعریف و تمرین کرده‌اند، آغاز کنید. آنگاه در حالی که لوحه سوره حمد را نصب کرده‌اید و قرائت آن را از نوار پخش می‌کنید، از دانش‌آموزان بخواهید این سوره را به صورت دسته‌جمعی و نیز انفرادی بخوانند. خوب است حداقل یک بار شعر سوره را نیز همه با هم به صورت دسته‌جمعی بخوانید.

یادآوری مطالب جلسه قبل می‌تواند تا حدود ۱۰ دقیقه زمان آغاز کلاس را به خود اختصاص دهد. این یادآوری هم تمرین و هم ارزش‌یابی از توانایی دانش‌آموزان محسوب می‌شود و معلم باید با تشخیص نقاط ضعف دانش‌آموزان در رفع آنها بکوشد.

۲- تدریس و تمرین لوحه‌های ۱۸ و ۱۹

تدریس این لوحه‌ها کاملاً به روش تدریس لوحه‌های قبل است. لوحه مربوط به ترکیب‌ها و کلمات این دو لوحه را نصب کرده و آنها را تدریس و چندین بار تمرین کنید. در تدریس لوحه‌های روخوانی به مطالب و تذکرات بیان شده در بخش کلیات کتاب و مطالب جلسات قبل به خوبی توجه کرده و به آنها عمل کنید.

در پایان این بخش از دانش‌آموزان بخواهید کتاب خود را باز کرده و هرکدام یکی دو ترکیب یا کلمه از این لوحه‌ها را از روی کتاب بخوانند.

در آخر جلسه نیز از دانش آموزان بخواهید سوره حمد و کلمات لوحه‌ها را تا هفته آینده، هر روز، یکی دو بار برای اعضای خانواده خود بخوانند.

۳- پیام قرآنی «وَتِيَابَكَ فَطَّهَّرَ»

مراحل آموزش

- ۱- معلم دانش آموزان را برای شنیدن پیام قرآنی آماده کند.
- ۲- پیام قرآنی و ترجمه آن از طریق نوار پخش می‌شود و دانش آموزان با راهنمایی معلم آن را چند بار هم خوانی می‌کنند.
- ۳- جمع خوانی پیام قرآنی توسط معلم و دانش آموزان بدون نوار صوتی انجام می‌شود.
- ۴- معلم از دانش آموزان می‌خواهد که درباره پیام قرآنی و تصاویر آن با یکدیگر گفت‌وگو کنند.
- ۵- دانش آموزان داوطلب پیام قرآنی را همراه با معنای آن برای کلاس می‌خوانند.

این سوره که از زیباترین و جامع‌ترین سوره‌های قرآن کریم است از زبان بندگان نقل شده است. در این سوره خداوند چگونگی مناجات و سخن گفتن با خود را به بندگان آموخته است.

در این سوره با حمد خدا، هم او را می‌ستاییم و هم در برابر نعمت‌های بی‌پایان، از او سپاسگزاری می‌کنیم. بیان می‌داریم که فقط او را عبادت می‌کنیم و فقط از او یاری می‌جوییم. از او می‌خواهیم که ما را به راه راست هدایت کند. این مضامین جاودانه، هر روز بارها تکرار می‌شود تا ما را در مسیر بندگی که راه راست خداست، نگاه دارد.

نام دیگر این سوره، فاتحه الکتاب به معنای آغازگر کتاب (قرآن) است و پیرامون عظمت سوره حمد، حضرت علی علیه السلام از قول پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل می‌فرماید:

خداوند بزرگ برای نزول سوره حمد، به طور خاص بر من منت نهاده و آن را در برابر قرآن عظیم قرار داده است. همچنین در روایتی از حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام آمده است که سوره حمد با ارزش‌ترین ذخیره از گنج‌های عرش خداست.^۱

ب) ترجمه سوره حمد

۱- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سپاس و ستایش برای خداست که پروردگار جهانیان است،

۳- الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بخشنده مهربان،

۴- مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

فرمانروای روز قیامت است.

۵- إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

فقط تو را عبادت می‌کنیم و فقط از تو یاری می‌خواهیم.

۶- اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

هدایت کن ما را به راه راست،

۷- صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

راه کسانی که نعمت دادی به آنها

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

نه (آنان که) غضب شده بر آنها

وَلَا الضَّالِّينَ

و نه گمراهان

۲- لِلَّهِ = لِ + الله

۱- تفسیر نمونه: آیه الله مکارم شیرازی. ج ۱، ص ۵

ج) ترجمه لغات لوحه ۱۴

- ۱- اَمْرَى: کار من، فرمان من
 ۲- اُشْكُرُ: شکر کنم
 ۳- اَكْفُرُ: ناسپاسی کنم
 ۴- كَشَفَ: برطرف کرد
 ۵- كَاشَفَ: برطرف کننده
 ۳- مُسْرِفِينَ: اسراف کنندگان

د) ترجمه عبارات قرآنی لوحه ۱۷

- ۱- فُلْنَا لَا تَخَفْ
 گفتیم: نترس
 ۲- اِنْ كُنْتُمْ مَوْفِقِينَ
 اگر یقین دارید.
 ۳- نَقْتَبِسُ مِنْ نَوْرِكُمْ
 بگیریم از نور شما
 ۴- اَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ يَخْلُقُ
 پس آیا کسی که خلق می کند مانند کسی است که خلق نمی کند؟!

ه) ترجمه عبارات قرآنی لوحه ۱۹

- ۱- نَجْزِي مَنْ شَكَرَ
 پاداش می دهیم به کسی که شکرگزار باشد.
 ۲- خَلَقْنِي فَهُوَ يَهْدِينِ
 مرا آفرید پس او هدایت می کند مرا.
 ۳- وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أُنَابَ
 و (خدا) هدایت می کند به سوی خودش کسی را که بازگشت و توبه می کند.
 ۴- لَهُمَا مَا كَسَبَتْ وَ لَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ
 برای آنهاست آنچه به دست آورده اند و برای شماست آنچه به دست آوردید.
 قمر ۳۵
 شعراء ۷۸
 بقره ۱۳۴

و) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن

* با استفاده از ترجمه آیات و عبارات قرآنی درس، معنای صحیح کلمات را علامت بزنید.

۱- عَالَمِينَ	☐ جهانیان	☐ جهان
۲- يَوْمَ	☐ شب	☐ روز
۳- صِرَاطَ	☐ راه	☐ راست
۴- مُسْتَقِيمَ	☐ راه	☐ راست
۵- خَلَقَ	☐ آفرینش	☐ آفرید

* عبارات قرآنی زیر را به کمک تمرین بالا و معنای کلمات داده شده، ترجمه کنید.

يُؤْمِنُونَ : ایمان دارند، ایمان می آورند أَجْرٌ : پاداش هَذَا : این

۱- يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ایمان دارند ... و ... قیامت

آل عمران ۱۱۴

۲- إِنَّ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ
نیست

شعرا ۱۰۹

۳- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ
... .. است، و ... را

انعام ۱

۴- إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ
... .. و ... است پس عبادت کنید او را، است.

آل عمران ۵۱

۵- فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
پس است ... ، و ... ، ... ، ...

جاثیه ۳۶